

Na pravou míru: Reakce na informace zveřejněné veřejným ochráncem práv

9.5.2025 - | Česká správa sociálního zabezpečení

Ze sdělení ochránce.cz: „Žena měla podezření, že v důsledku dřívější práce mimo Česko dostává menší důchod, než by měla. ČSSZ se dopustila pochybení, když použila k výpočtu starou metodu tzv. vyloučených dob, a žena tak roky přicházela o peníze, na které měla nárok. Svou chybu napravil úřad jen částečně, protože důchodkyni doplatil částku zpětně pouze za 5 let.“

Na pravou míru:

ČSSZ skutečně do počátku roku 2009 při výpočtu procentní výměry dílčích důchodů podle nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 postupovala tak, že doby pojištění získané v jiném členském státě EU při stanovení osobního vyměřovacího základu pojištěnce vylučovala z rozhodného období, aby nedošlo k rozmělnění jeho českých vyměřovacích základů, z nichž se procentní výměra důchodu (resp. osobní vyměřovací základ) počítá. Metoda vylučování zahraničních dob pojištění z rozhodného období byla všeobecně přijímanou, tradiční a výlučnou metodou používanou při výpočtu všech dílčích důchodů. V roce 2008 se ČSSZ dohodla s MPSV, že při výpočtu dílčích důchodů podle nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 bude používat jinou metodu, která je založena na dosazování průměrného indexovaného výdělku pojištěnce získaného v ČR za příspěvkové doby pojištění získané v jiném členském státě, neboť se ukázalo, že v některých případech (avšak ne ve všech) může být pro pojištěnce výhodnější. Uvedený výklad byl zaveden do praxe ČSSZ počátkem roku 2009. Porovnáním obou metod při výpočtu dílčího důchodu podle nařízení 1408/71 se **opakovaně zabývaly české soudy** včetně Nejvyššího správního soudu, který vždy konstatoval, že použití první metody vyloučených dob není v rozporu se smyslem a účelem, který sleduje nařízení 1408/71. V žádném z případů, které se uvedeného problému týkaly, **Nejvyšší správní soud neshledal, že by uplatněním institutu vyloučených dob na doby pojištění získané v jiném členském státě ČSSZ pochybila.**

Považujeme proto za krajně nekorektní a zcela účelové vyjádření VOP, že se ČSSZ dopustila v tomto a v obdobných případech pochybení.

Uvedená skutečnost, tj. absence pochybení ČSSZ, tedy v daných případech vylučuje poskytnutí doplatku za období delší než 5 let, neboť z právní úpravy výslovně vyplývá, že taková možnost přichází v úvahu jen v případě nesprávného úředního postupu.

Ze sdělení ochránce.cz:

„Když nejsou úředníci sami schopni dohledat tyto důchodce, měli představitelé úřadu zajistit mediální kampaň, jak jsem je žádal. Považuji za naprosto nepochopitelné, že tak neučinili. Mnozí lidé proto bohužel ani neví, že mají dostávat více peněz.“

Na pravou míru:

ČSSZ plní svou zákonnou informační povinnost v souladu se správním řádem a zákonem o důchodovém pojištění. Každý žadatel o důchod je při podání žádosti i v průběhu řízení informován o svých právech, povinnostech a možnostech přezkumu rozhodnutí. Informace o výpočtu důchodu včetně možnosti podat námitky či požádat o přepočtení jsou dostupné na webových stránkách ČSSZ, v klientských centrech i prostřednictvím call centra.

Povinnost realizovat zvláštní mediální kampaň pro skupinu příjemců důchodů, na kterou se vztahuje právo EU před rokem 2009, nevyplývá z žádného právního předpisu. ČSSZ nemá oprávnění ani technickou možnost aktivně vyhledávat konkrétní osoby, kterých by se mohla změna metodiky výpočtu důchodu používané ČSSZ do roku 2009 týkat, bez jejich součinnosti a znalosti konkrétních údajů. Navíc by taková kampaň mohla vést k neodůvodněným očekáváním u osob, na něž se změna nevztahuje (např. proto, že kromě ČR nepracovaly v jiném členském státě EU nebo jejich dílčí důchod nebyl přiznán před rokem 2009). ČSSZ proto postupuje v souladu s právními předpisy a poskytuje všem občanům individuální informace na vyžádání.

Ze sdělení ochránce.cz:

„MPSV nic neudělalo, právní odpověď veřejnému ochránci práv neposkytlo.“

Na pravou míru:

MPSV poskytlo veřejnému ochránci práv právní stanovisko, že změna metodiky výpočtu důchodů je v souladu s platnou legislativou a evropskými pravidly.

https://www.cssz.cz/web/cz/uvod/-/asset_publisher/GQ48v1KeNe0J/content/id/2959847